

פנימינות

מחשבת החסידות לעולם התורה

80

שבט
ה'תשע"ה

התמסרות לשליחות

קיום שליחותו של נשיא הדור – משה רבנו שבדור, גואל ראשון
הוא גואל אחרון – שעניינו העיקרי 'להביא לימות המשיח'

"עבודת הבירורים" ולימד שמכיון שכך הרי שיש כבר לא רק את מציאותו של משיח אלא גם את ההתגלות דמשיח. הרבי ביאר כי הקב"ה יסד את ה"סדר" שה'נשיא' הוא "נביא", כדי שיוכל לסייע לבני הדור במילוי תפקיד נשמתם כרצון השי"ת. הוא לימד כי בנשיא הדור קיים הענין של "יעקב אבינו לא מת", כפי שנרמז בראשית יבנות "נשיא" – ניצוצו של יעקב אבינו.

הרבי קבע כי "דורנו, דור השביעי לבעל התניא הוא דור אחרון לגלות ודור ראשון לגאולה". על-כך חזר בעקביות מאז שנת ה'תשי"א ללא הרף. בשנים האחרונות הדגיש שההכרזה "הנה זה משיח בא תיכף ומיד ממש" נאמרת בנבואה, שהיא דברי הקב"ה על-ידי נביא זה ושהיא בוודאות, והודיע לכל באי עולם כי "הגיע זמן גאולתכם"! הוא הורה כי השליחות היא להכין את עצמו ואת העולם כולו לקבלת פני משיח צדקנו.

שליחותו של נשיא הדור

וכדברי הרבי בענין ההכנות ל' שבט: "ובנוגע לפועל... צריך כל אחד ואחד לקבל על עצמו להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במעשיו, תורתו ועבודתו של בעל ההילולא, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נ"ס" ובפרט בהביטול וההתקשרות אל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא הדור – הנשיא הוא הכל, שבכל אחד ואחד – מציאותו וכל ענייניו, בכל מכל כל, נעשים קודש לנשיא הדור על-ידי זה שמלאים וחדורים בקיום שליחותו של נשיא הדור – משה רבנו שבדור, גואל ראשון הוא גואל אחרון – שעניינו העיקרי 'להביא לימות המשיח' בפועל ממש" (דבר מלכות, שבת מבה"ח שבט ה'תשנ"ב).

מכיון שנשיא הדור הוא המשיח שבדור, שכל פעולותיו וקורותיו הם בתור המשיח שבדור – "חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם". וה"מלך משליך חייו מנגד" כדי לנצח במלחמות ה' להבאת הגאולה, הרי שבקרוב נזכה לראות בעיני בשר את התגלותו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – משיח צדקנו, בגאולת עמ"י ישראל והעולם כולו, בבנין בית-המקדש השלישי, בניסי ה' ונפלאותיו, "תיכף ומיד ממש".

תבל, בהיקף אדיר שאין לו אח ורע בתולדות עם-ישראל. את כל חייו הקדיש לה' תורתו ועמו. כאמור, אלו עובדות גלויות ומוכחות. לכן כשאנו משננים לעצמנו ולאחרים את דברי קדשו, חשוב שנשים לב לעובדה שמדובר באיש-אלוקים, שהוא ודבריו חיים וקיימים. כפי שמוכח מהמשך קיום נבואותיו, ברכותיו, והצלחת שלווחי הנמצאים בכל פינה בתבל ועומדים הכן לעזרת כל יהודי בגשמיות וברוחניות.

ללמוד מתוך המקור

ובכן מה אמר הרבי? את זאת יש ללמוד במאות הכרכים של דברי קדשו. הקורא – בן-תורה וישיבה, אל יסמוך על ציטוטים. ילמד ויתעמק בעצמו מתוך המקור בשלמות. יראה וישפוט.

הרבי לימד שנשיא הדור – שהוא ה'נשמה הכללית' של הדור, הוא בחינת "יחידה הכללית" שהיא מדרגת משיח צדקנו, ולכן נשיא הדור הוא המשיח שבדור. הרבי גילה כי נשלמה

יום י' שבט, הוא יום קבלת הנשיאות של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, זהו היום הגדול בו ניתלו המאורות ד' דור השביעי" – דורנו השביעי למייסד חסידות חב"ד, כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא והשולחן-ערוך, ו"דור התשיעי" למייסד החסידות, הבעל-שם-טוב.

בימי ההכנה וחזיון ההתקשרות לנשיאנו הנצחי, לקראת י' שבט, כדאי שנתבונן במבט יסודי ומעמיק במהותו של יום, במיוחד עתה – ס"ה שנה לנשיאות הרבי.

ובכן, עם עובדות אי-אפשר להתווכח והעובדות הגלויות לכל מבקש אמת הן: הרבי מליובאוויטש, נודע כגאון-עולם שמשנתו עשירת ההיקף בכמות ואיכות מחזיקה מאות כרכים בכל מקצועות התורה ובכל מקצוע בדרך ושיטה מקורית כדרכו בקודש, ובבטאוננו "פנימיות" כבר זכינו לפרסם כשמונים סקירות במדור "תורת מנחם", על ספריו הקדושים. הרבי נודע כבעל רוח-הקודש מופלא שנבואותיו התקיימו בדיוקנות מופלאה לאורך כל השנים, וממשיכות להתקיים ממש מול עינינו.

הרבי נודע כבעל-מופת (כרכים רבים של סיפורי מופתיו כבר נדפסו בשפות רבות ועוד היד נטויה). מדהים להיווכח כמעשים בכל יום, שממשיכים להיוושע על-ידו, וזרם הפונים גובר והולך. תופעת התשובות הפלאיות ב"אגרות קודש" וספריו הקדושים, גוברת והולכת, והדבר מכה גלים בכל החוגים.

הישועות שפעל ופועל עבד ה' למען הכלל והפרט, למאות אלפי ישראל הם מן המפורסמות: ריפא ומרפא חולים, פקד ופוקד עקרות, חולל ומחולל ניסים גלויים בחסדי ה'. הרבי נודע כמנהיג אמת הדואג לכל אחד מעמ"י ישראל, אשר הקים עולה של תורה, תשובה וחסידות בכל קצווי

יוצא לאור על-ידי

אור חב"ד - מרכז איגוד תלמידי הישיבות באה"ק
ת"ד 18, כפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302 פקס' 076-5100470
נהלה: הרב מנחם פרלשטיין, הרב שמואל פרלשטיין
עריכה: הרב יוסף אברהם פיזם • א"ת: merkazato@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

שבעת המינים בעבודת האדם לקונו

עצמה, מובדלת משאר המצוות, (והבדלתה לא על ידי דבר זר ח"ו, אלא) מצד ציווי התורה (על דרך הבדלת גרעיני הרימון זה מזה על ידי בשר הרימון). ועל דרך זה בנוגע לענייני העולם שבהם מקיימים המצוות שגם הבדלת המצוות (לפני קיום המצוה, וגם לאחר קיום המצוה בחפץ פרטי זה ישנם שאר הדברים שבעולם שעדיין לא נתקיימה בהם מצוה) היא מצד ציווי התורה.

ולאחר זה מוסיף הכתוב וכופל תיבת "ארץ": על פי האמור לעיל ש"ארץ" הוא המקום שבו נעשית עבודת ויגיעת האדם בירידתו למטה בחרישה וזריעה, מובן, ש"ארץ" הרי מורה על עבודה ויגיעה גדולה יותר, שעל ידי זה נעשה עילוי גדול יותר. ועל דרך החילוק (הובא לעיל) שבין היגיעה דחרישה בשביל הצמיחה להיגיעה דחפירה בשביל למצוא אבנים טובות ומרגליות.

ויש לומר, ש"ארץ" הב' קאי על העבודה והיגיעה בזמן הגלות, שמצד גודל ירידת הגלות, יש צורך בעבודה ויגיעה גדולה יותר, ובמילא, נעשית גם העלילה (ירידה לצורך עליה) באופן נעלה ביותר, ביתר שאת וביתר עוז.

וענין זה מרומז בפרטי העניינים ד"ארץ" הב' – "זית שמן ודבש": "זית" – מורה על מזון באופן של מרירות, כלשון חז"ל על הפסוק "עלה טרף בפיה", "יהיו מזונות מרירין כזית" (עירובין יח, סע"ב וט"ג). ועניינו בעבודת האדם – כללות העבודה בזמן הגלות באופן של מרירות, כמודגש גם בשמה של מרים (שבלידתה התחיל עיקר קושי השעבוד) "על שם המירור", (שמו"ד, רפכ"ו. שהש"ד פ"ב, יא). ועל ידי זה נעשה "שמן" ("זית שמן") – כמאמר רז"ל: "זית אינו מוציא שמנו אלא על ידי כתינה" – שרומז על פנימיות התורה, רזין דרזין שבתורה, שעיקר ושלימות התגלותה תהיה לעתיד לבוא, לאחר ועל ידי הקדמת מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות (ראה תניא רפ"א).

"ודבש" – (דבש תמרים, פרש"י בא יג, ה, ועוד) – שצמיחת ה"תמרים" היא לאחר שבעים שנה, שמורה על ריבוי העבודה והיגיעה יותר משאר הפירות, ועל ידי זה דוקא נעשה ה"דבש", שרומז על שלימות הגילוי דפנימיות התורה (דרשת חז"ל על הפסוק "דבש וחלב תחת לשונך") לעתיד לבוא.

(מקוצר ומעובד לפי שיחת ט"ו בשבט תשנ"ב)

וכמסופר בגמרא שכשייאמר להם שעורים נעשו יפות, אמרו לו "צא ובשר לסוסים ולחמורים" – רומז על העבודה ששייכת לנפש הבהמית שבכל אחד ואחד מישראל ("בהמה" שבו).

"וגפן" – "תירוש המשמח אלוקים ואנשים" – שרומז על הוספת השמחה בכל ענייני העבודה ד"אלוקים", נפש האלקית ("חיטה"), ובכל ענייני העבודה ד"אנשים", כמו "יין ישמח לבב" אנוש", לשון חלישות כמו "עקוב הלב מכל ואנוש הוא", שבא על נפש הבהמית ("שעורה").

"ותאנה" – כמו שכתוב "ותפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות", וממשיך ש"ויעש ג' כתנות עור וילבישים" – מורה על העבודה דבירור הלבושים של האדם (לאחרי ובהוספה על העבודה בנוגע להאדם עצמו), ועד לשלימות הבירור באופן ד"כתנות אור" (באל"ף, כ"בתורתו של רבי מאיר", ב"ר פ"כ, יב). ודוגמתו בעבודת האדם שה"אור" דכל אחד ואחד מישראל הוא גדול כל כך עד שפועל אפילו בהלבושים ("כתנות") שנעשים "כתנות אור".

חמשה עשר בשבט, ראש השנה לאילן, הוא יום מתאים לעריכת חשבון נפש וקבלת החלטות טובות בכל ענייני שבעת המינים שמצויים בנפשו ובעבודתו של כל יהודי

"ורिमון" – "מלאים מצוות כרימון" – מורה על העבודה דבירור ענייני העולם (שלמטה גם מהלבושים של האדם) שבהם מקיימים המצוות. ויש להוסיף בביאור הדוגמא ד"רימון" דוקא – שכל גרעין מובדל ומופרש משאר הגרעינים (לא על ידי דבר זר, אלא) על ידי הרימון עצמו (בשר הרימון), ודוגמתו במצוות ש"אין עושין מצוות חבילות חבילות", היינו, שכל מצוה היא בפני

יש לבאר הוראות בעבודת ה' מתוכן העניין של שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל: "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" – כידוע ששבעת המינים הם כנגד שבעת המדות, שבעת הקנים ד"מנורת המקדש כולה", שקאי על כנסת ישראל שנחלקת לשבעה סוגים, שבעה אופנים בעבודת ה', שכל פרטי עניינים אלו ישנם בכל אחד ואחד מישראל, האנשים הנשים והטף.

ויש להקדים לפנייהם הלימוד וההוראה מתיבת "ארץ" שבהתחלת הכתוב, שהיא המקור שממנה באים כל ענייני צמיחה, הן תבואה (חיטה ושעורה), והן פירות האילן (גפן ותאנה ורימון זית שמן ודבש) דאף מקום צמיחת האילנות – ה"גן" הוא חלק מה"ארץ" (דרגה נעלית יותר ב"ארץ"), כדלקמן.

"ארץ": כתיב "ארץ ממנה יצא לחם" – לאחר ועל ידי עבודת ויגיעת האדם, החל מחרישה וזריעה, ובלשון המשנה "הזורע והחורש", "בארץ". וכדוגמתו בעבודת האדם לקונו – שהתחלת העבודה היא בבחינת חרישה, להיות לב נשבר ונדכה, כמו שכתוב "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה", ועל ידי זה תהיה הזריעה והצמיחה כו'.

ויש להוסיף בנוגע לענין החרישה בעבודת האדם – על פי תורת הבעל שם טוב על הפסוק "כי תהיו אתם ארץ חפץ", שבני ישראל נמשלו לארץ שטמונים בה אבנים טובות ומרגליות, אלא שיש צורך לחפש אותם, ועד לחיפוש אחר חיפוש (כיון שנמצאים במקומות מיוחדים בארץ) ויש צורך בחפירה בעומק הארץ – שדוגמתה עבודת החרישה, אלא שיש צורך ביגיעה גדולה יותר.

ויש להוסיף בביאור פרטי העניינים בשבעת המינים בעבודת האדם – "חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון (ולאחר זה גם) ארץ זית שמן ודבש":

"חיטה" – מאכל אדם, שנעשה דם ובשר כבשרו – רומז על העבודה ששייכת לנפש האלקית שבכל אחד ואחד מישראל (ה'אדם' שבו).

"ושעורה" – מאכל בהמה (סוטה רפ"ט, ועוד).

מחתרת חסידית

כותב השורות הרב יעקב-אריה שמולביץ זצ"ל, כיהן בשליחות הרבי בבית-שאן, בתפקיד ראש מוסדות חב"ד ורב בתי הספר, עד ליום ח' שבט תשע"ד, בו נתבש"מ לאחר שנלחם כארי ב"מחלה ההיא", תוך שהוא ממשיך בהרבצת תורה וחסידות ומראה פנים שוחקות לכולם

והשיעור לא התקיים. לפעמים השיעור התחיל אבל לא הסתיים, כי מבחוץ ניתקו לנו את החשמל. לפעמים למדנו מלכתחילה לאור הנרות. לפעמים היינו עשרה ולפעמים שניים. פעם אחת חיכו לו בשער הישיבה נערים שצעקו עליו שיסתלק ואף כיבדו אותו במטר עגבניות...

כדי להבין מהיכן המעשים האלו נבעו, צריך להכיר את אוירת ההתנגדות לחב"ד ששררה אז בעולם הישיבות. אמנם רשמית רבני הישיבות לא יכלו להתנגד ללימוד תניא או ליקוטי תורה. הרי אלו הם דברי תורה!

אבל בצורה לא רשמית הם שיצרו לתלמידים שצריך להתרחק ולהיזהר מכל דבר שקרוב לחב"ד או אפילו דומה לדומה.

וכך, תחת אוירת הפחד והזהירות, התקיים שיעור התניא השבועי במחתרת ובסודי סודות, בכל פעם במקום אחר, ולדידי – באווירה מיוחדת וקסומה שנבעה מ"מים גנובים יתקו". היינו חייבים ללמוד בשקט כדי שלא ישמעו בחוץ. גם המשפיע שלנו, שהיה משלוחי הרבי לארץ הקדש, הרב החסיד ה"משכיל" וה"עובד" רבי בערל שור זצ"ל דיבר בשקט ובאצילות, בטוב טעם עם מבטא קצת אמריקאי וקצת רוסי, קצת אצילי... משהו מעולם אחר.

בשבילנו זו הייתה נקודת אור שבועית, נקודת התעלות והתקשרות לתנועת החסידות הגדולה. הוא היה שליח של הרבי, אבל גם שליח של חב"ד החופשית שמחוץ למחתרת. כל השבוע פשוט חיכינו לשיעור החשאי המתוק והמרקק הזה...

שיחות עם המשפיע

הרה"ח הרב שמואל חרמץ שליט"א, מחברי המחותרת החסידית בישיבת "איתרי" וכיום מכהן כרבו של המרכז הרפואי "בילינסון", מספר גם הוא מחוויות המחותרת:

"הדמות שהכי השפיעה עלי, הייתה דמותו של הרה"ח ר' בערל שור. הוא היה מגיע כל שבוע למסור לנו שיעור בתניא או בליקוטי תורה, וזכורני איך היינו תולים על החלון שמיכה כדי שהאור בחדר לא יראה בחוץ וכך לא יעלו עלינו.

אותו בחור – (הרב) שמואל פריימן שמו (ע"ה) שלימים בתור חסיד חב"ד כיהן כמנהל חינוכי של תלמוד תורה איתרי בירושלים עד פטירתו מ"המחלה ההיא", לו אני חייב את תחילת התקרבותי לחב"ד. הוא אמר לי מיד: "איך בעיה, אני אסדר לך חברותא בתניא".

עדיין היה אסור לו לספר לי שקיים בישיבה שיעור שבועי בתניא... את זה אני עתיד לגלות רק כעבור חודש. רק לאחר שיווכחו ב"מחתרת" שאני אכן רציני בלימוד התניא, ולא סתם איזה "מויסר" שילשין להנהלה איפה ומתי מתקיים השיעור, רק אז יגלו לי את הסוד "הנורא"...

בינתיים התגלה לי רק שיש ראש מחותרת חסידית בישיבה, בחור גאון ונמרץ, וגם גילו לי בסוד את שמו: דוד קרמר. הוא היה זה שהתחיל ללמוד איתי תניא בחברותא. בשלב הזה עוד לא חלמתי לאיזה מסלול של מירוצים ואתגרים אני נכנס... רק רציתי ללמוד תניא, אבל משם הכל הוביל לשינויים ומהפכים לכל החיים.

וככה, בהפסקה שבין הסדרים, על חשבון מנוחת הצהריים, התיישבנו שנינו באחת מפינות אולם הלימודים ("זאל" בעגה החב"דית), והתחלנו ללמוד פרק א' בתניא. דוד קרמר ידע לעשות את זה מספיק מעניין, וכך הסכמתי לבוא גם בפעם הבאה, ושוב ושוב...

כנראה שזה כבר היה "אל חזור", כי יום אחד גילו לי מתי מתקיים שיעור התניא, וגם גילו לי כי ישנם בישיבה עוד בחורים שלומדים תניא... ונאמר לי גם, שאם לא אגלה לאף אחד, יודיעו לי היכן מתקיים השיעור שלמחרת בערב... מובן שבכל שבוע השיעור התקיים במקום אחר, כי אף פעם לא יכולנו לדעת מי ראה אותנו ואיזו הפתעה הוא יכין לנו בשבוע הבא!..

שיעורי תניא קסומים

בכל שבוע הוא הגיע באותו יום. בשקט, בזהירות. אינני יודע מי הודיע לו לאן לבוא, אבל הוא הגיע. זה לא היה קל. לפעמים הוא הגיע

הם היו שמונה בחורים מבתי "ליטאיים", אבל במהלך לימודיהם בישיבת "איתרי" הליטאית, גילה כל אחד מהם את אור החסידות, ויחד הם יסדו את "מחתרת איתרי", או יותר נכון "המחתרת החסידית". פירוקה של "המחתרת" התרחש עת עברו כולם ללמוד בישיבת "תומכי תמימים" בכפר חב"ד... כיום – 34 שנים לאחר מכן, רובם נושאים בתפקידים רבניים וכשלוחי הרבי מה"מ בארץ הקדש ובעולם.

ויכוח והשלכותיו

הייתי הצעיר ביותר מבין אלו שישבו מסביב לשולחן, תלמיד שיעור א' בישיבת "איתרי" לצעירים השוכנת בשכונת "תלפיות" בירושלים. היתה זו ארוחת צהריים רגילה לחלוטין, כשהבחורים מסביב לשולחן ב"חדר האוכל" שוחחו בהתלהבות על האמונות של ה"חב"דצקער'ס".

אהדה גדולה לחב"ד לא היתה שם בשיחה, אבל היה שם בחור אחד "קצת חבד'ניק". מה זה "קצת"? סבא שלו ע"ה מצד אימו, היה חסיד ידוע, אבל אביו שלח אותו ללמוד בישיבה הליטאית.

באותה שיחה הבחור צידד דווקא בעד חב"ד וזו הייתה סיבה מוצדקת לויכוח שהלך ונמשך. "איך מותר להניח תפילין ברחוב?" "מה זה כל לימוד החסידות שעות שלמות במקום גמרא?", ועוד "טענות מטענות שונות". כאמור, הייתי הכי צעיר שם מסביב לשולחן ולכן גם לא התערבתי בוויכוח.

לפתע פנה אותו "קצת חב'דניק" למתווכח שמולו ושאל: "אולי במקום להתווכח, אתה מעוניין להכיר מעט את ספר התניא". כמובן שההוא לא ענה, כי אם יאמר "לא" הרי הפסיד טכנית בוויכוח, ואם יאמר "כן" זה נשמע כ"כפירה"... דווקא אני, שלא השתתפתי עד אותו רגע בשיחה, הרמתי לפתע את קולי ואמרתי: "כן", אני מעוניין ללמוד תניא!".

גאון ורב חסידי

הגאון החסיד הרב **מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל**, רבה של בירת לובאוויטש באה"ק – כפר חב"ד, נתבקש לישיבה של מעלה • מחותנו יבלחט"א הגה"ח הרב **דוד מאיר דרוקמן שליט"א**, רבה של קרית מוצקין בגילויים נדירים ומרתקים

צילום: ברלה שיניר

לפרק זמן של כמה שנים לדרום אמריקה).

זריזות דקדושה במיטבה

הזכרנו שהרבי תבע מהרב אשכנזי להתנהג בביטול כמו מצה. ואכן, כל כולו היה ביטול; לתפקיד, למשימה, לדרישת השעה.

כשהיו צריכים לנסוע למרחקים על מנת להכשיר מקוואות, הוא עשה זאת בזריזות כעלם צעיר. זכורני, שביקשתי ממנו לבא לעירנו קרית מוצקין על מנת לבדוק את כשרות המקווה – הוא טיפס על סלמות, וניתר מגג אל גג, ערך במהירות הבזק חישובים מתמטיים, במבטו החרוף הוא עלה תוך שניות מעטות על פרטים ופרטי פרטים, שמהנדסים שהיו לפניו לא עלו על זה.

וכך, כשמדובר היה על הכשרת מאפיות לפסח; לא רק בכפר חב"ד שהוא זכה לטפח מאפיה עם שיא השכלולים הטכנולוגיים, אלא הוא נדד עד דנייפרופטרסק שבאוקראינה והכשיר גם שם מאפיות.

הוא הרחיק לקצווי תבל כדי להשיג על שחיטת בשר כשר ומהודר. בכל מסעותיו ראת תדיר על כתפו את תיק המחשב הנייד, וכך תוך כדי טיסות, בהמתנה בטרמינלים, הוא כותב ומקליד ללא הפסקה, כמעייין המתגבר, חידושי תורה.

פיקח היה מאין כמוהו ומפוכח. אמנם ראשו היה למעלה ביגיעת התורה, אבל ניצב 'עם שתי רגליים על הקרקע'. לא יכולת 'לסדר' אותו, או 'למכור לו לוקשים'. אומרים שרב צריך להיות בקיא, בנוסף על ארבעת חלקי שולחן ערוך, גם ב'חלק החמישי' של השולחן ערוך, והוא החלק הלא כתוב המלמד איך להתנהג עם בני אדם. לרב המנוח היה בנוסף גם את החלק השישי, והוא – הידע והאינטואיציה כיצד להתנהג וכיצד לטפל לא רק בבני אדם, אלא גם ב...פראי אדם.

לא רק חסידים ותיקים ובני תורה הסתובבו

כשהועלתה הצעה לפרסם את זמני ניחום האבלים, התנגדה הרבנית תבלטו"א אשת הרב. "גם אצל בעלי הרב, לא היו שעות קבלה, וכך יהיה בניחום אבלים".

ואכן, הרב זצ"ל, הפקיר את עצמו ממש למען התפקיד. כפי שמסופר על רבני דמתא בעיירות ישראל שב'בית הישי' מספרים בהקשר לכך, על אחד הרבנים, שנדרש על ידי הקהל להתפטר מתפקידו. וכל כך למה? כי בני העיירה הבחינו שהאור כבה בחדרו ב־10 בלילה. רב שמקדים כל כך לעלות על יצועו, אינו ראוי להיות רב, טענו הבעלי־ביתם.

אצל הרב אשכנזי, לא היה בכלל מושג של יום ולילה. הוא מיעט בשינה ועסק "יום ולילה לא ישבותו" בענייני הרבנות. והדבר המדהים היה, שחובת העסקנות הציבורית המוטלת על רב – לא הפחיתה מהתמדתו המופלאה בתורה.

בדרך הטבע, הרבנות מקברת בעליה; לא מעט עגמת נפש וצער כרוכים בתפקיד הזה.

מתמיד ואוהב תורה

זכורני שפעם באתי אליו, ומצאתיו יושב בקיטונו שעל יד חדר 'לשכת הרבנות' שלו, ושוב המראה השכיח והאופייני שלו כשהוא טובע בינות להררי ספרים. בתוך כל המולת עסקי הרבנות, הוא כתב אז את חיבורו הגאוני על הלכות תלמוד תורה לבעל התניא. ולשאלתי, כיצד הוא מצליח להינתק מהכל ולשקוע כל כך בלימוד, והיה זה בתקופה שלא חסרו בעיות ציבורית שהתגלגלו לפתחו, הוא ענה בפשטות; "לולי תורתך שעשועי – אז אבדתי בעיני".

סיפר לי בעבר, בענוותנותו הגאון ר' דוד יצחק מן זצ"ל (ראש ישיבת כנסת חזקיהו בכפר חסידים) שלמד עם הרב אשכנזי ב'חדר' של חב"ד בתל אביב – "עד שבא מוט"ל אשכנזי לחדר אני הייתי תמיד הראשון בחדר. אך כשמוט"ל הגיע היה הוא הראשון" (הרב אשכנזי אמנם נולד בתל אביב, אבל הוריו ז"ל היגרו

"שלום עליכם הרב אשכנזי", כך קידם את פני הנער הצעיר כ"ק הרבי מלובאוויטש בהיכנס הנער ל'יחידות' אל הקודש פנימה. "נער אנכי ולא רב" – ברוח זו הגיב תלמיד הישיבה בן ה־15 'להגנתו'. וכאן הרבי עשה תנועה בידו, כמי שאומר "עוד חזון למועד".

בערב כ"ד טבת התבקש לישיבה של מעלה, בחטף, אותו 'נער' אשר רבו – רבנו הקדוש הועיד אותו לגדולות עוד לפני שנים הרבה, הלא הוא הגאון החסיד רבי מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל רבו של כפר חב"ד.

ולא סתם. ביום כ"ד טבת, יום ההילולא של רבנו הגדול בעל התניא והשולחן ערוך הרב, לפני 40 שנה, הוכתר הרב כרב בכפר חב"ד. הרב זצ"ל עסק בתורת רבנו הזקן כל ימיו והוציא לאור שבעה ספרים העוסקים בתורתו. באותו יום ממש הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הישן בעיה"ק טבריא בסמוך לקברות אבותיו מנוחתם עדן.

כך הסתיימו שנות דור, "ארבעים שנה אקוט בדור", כשהוא משאיר אחריו ברכה, בצורת ספרים למדניים בכל מקצועות התורה, ועוד רבים שעדיין לא ראו את אור הדפוס.

עניו ושפל ברוך

בתחילת דרכו הרבנית, לאחר הסתלקותו של הרב הראשון של כפר חב"ד הגרש"ז גרליק זצ"ל, הוכתר הרב אשכנזי כמ"ץ – מ'ורה צ'דק.

הוא נסע אז לקבל ברכתו של הרבי, וכאן הנחה אותו הרבי שיתנהג כמ"ץ מלשון 'מצה'. המצה – צורתה החיצונית המשוטחת והרדודה משדרת ענוה ושפלות, וכך צריכה להיות הנהגתך, אמר לו הרבי.

בימי 'השבעה' באו אלפים ובתוכם אדמור"ם, גדולי תורה, עסקני ציבור, וגם כמובן פוליטיקאים – לנחם את בניו של הרב, ובראשם את בנו הגדול ממלא מקומו, יבלט"א הג"ר מאיר אשכנזי שליט"א. למען הגילוי הנאות, מדובר בחתנו של כותב שורות אלה.

והסתודדו סביבו, גם פשוטי עם, כולל אברכים שאינם 'חובשי ספסל' מצא הרב מסילות ללבבם, וכך הוא קירב אותם לסביבתו בחבלי עבודות אהבה. ולב מרגיש לב – הוא היה מושא הערצתם, ובשל כך הם היו מוכנים לעשות בשבילו את הכל.

איש סוד של הרבי

כאמור, יניקתו וגידולו של הרב היו בגן חסידות חב"ד-ליובאוויטש. הוא היה קנאי אפוא לדרכה של ליובאוויטש ולמילוי רצונו של הרבי.

בקשר לזה, ממש באקראי נודע לי, כיצד הרבי החשיב אותו, וזה היה סיפור הקשור אלי במישרין.

וזה דבר הסיפור, וממש בקצירת האומר;

בשעה שהצגתי אני את מועמדותי לרבנות בעיר קרית מוצקין (לפני כ-30 שנה), והיו לי על כך הכוונה ותמריצים מהרבי, הרב ע"ה השתדל לעזור לי בכל מאודו (עוד לא היינו אז מחותנים), הוא ראה בזה מימוש רצונו של הרבי והרמת כבוד חב"ד וכו', ואני מכיר לו טובה גדולה על זה.

די במפתיע, במהלך ערב הבחירות, צצה מועמדותו של עוד רב חשוב מאד, בר אוריין ובר אבהן, כאשר מועמדותו של האחרון הייתה יכולה לערער באופן משמעותי את סיכויי הליברח.

רגיל הייתי לדווח לרבי לשלוח לו את כל המסמכים, כמו קטעי עיתונים שהיו אז רלוונטיים לנושא.

והנה, יום שישי אחד, אני מתבשר שהרב החשוב הנ"ל הסיר במפתיע את מועמדותו, ויהי לפלא.

מה התברר? הרבי מסתמא קרא את מה ששלחתי לו, ואז, שלח הרבי מכתב לאותו רב שליט"א וביקש ממנו שיסיר את מועמדותו.. (מדובר ברב חשוב, שלפחות בעניינים ציבוריים היה מציית לרבי).

ולא סתם. הרבי לא שלח את המכתב כמקובל באמצעות הדואר, אלא עשה את הרב אשכנזי שליח אישי שלו למסור את המכתב, כאשר הרבי מציין בגוף המכתב שאני שולח את המכתב על ידי "איש סוד שלי".

בכך לא הסתיים העניין. לימים, הופעת ביחד עם הרב אשכנזי בפני מועצת הרבנות הראשית שהייתה בראשות הגר"מ שפירא והגר"מ אליהו, במסגרת ישיבה שדנה בנושא המאבק על הרבנות בקרית מוצקין.

והנה, פנה אלינו הגר"מ לאו (שהיה אז חבר במועצת הרבנות הראשית מכוח תפקידו כרב ראשי של ת"א), והציע 'עיסקת חליפין', לאמור: שהרב הנ"ל יכהן בקרית מוצקין, ואילו אני

אחליף אותו ואכהן במקומו.

הגבתי על כך, כי ידוע לי שהרב הנ"ל, קיבל מכתב מהרבי המורה לו להוריד את מועמדותו.

אמר על כך הרב לאו; "מתנגדיכם טוענים שמכתב הרבי אינו אלא מזויף". וכאן, קם הרב אשכנזי והכריז: "את המכתב הבאתי אני אישית בתור שלוחו של הרבי!".

פלא פלאים: א. כיצד הרבי חזה מראש כיצד יתפתחו העניינים, ועל ידי ששלח את המכתב באופן אישי ע"י הרב אשכנזי שלל את הטענה ההזויה של המתנגדים שהמכתב מזויף. ב. שהרבי מתאר ומגדיר את הרב אשכנזי, לא פחות, מאשר בתור "איש סוד שלי!".

דומני, שלא רבים זכו לקבל מהרבי מחמאה שכזו.

הסבא הדגול

במבט לאחור, הולכים ונחשפים פרטים מדהימים המצביעים שהרב זצ"ל הכין את עצמו בזמן האחרון, ליום בו יחזיר את נשמתו למרומים, ועוד חזון למועד להרחיב בכך.

ברם, זאת נוכל לספר, כי בתקופה האחרונה הוא התבטא שהיה רוצה לראות את המבוגר מבין בניו יושב על כסאו – הלא הוא הרה"ג רבי מאיר שליט"א.

ואכן בזמן ההלוויה כבר הוכרז שבנו הרב מאיר ימשיך את דרכו לאורך ימים ושנים טובות.

יצוין, כי הרב מאיר אשכנזי שליט"א נקרא על שם הסבא-רבא שלו הגה"ח הנודע רבי מאיר אשכנזי זצ"ל שהיה רבה של שנחאי, זה שבנוסף על גאוניותו נודע בצדקתו ובמסירות נפשו העילאית עבור הפליטים בני הישיבות ש'נתקעו' בגולת שנחאי בימי מלחמת העולם השנייה.

הוא היה הממונה מטעם 'ועד ההצלה' לחלק את התמיכה בקרב בני התורה ששהו אז בעיר.

גודל מעשיו ועלילותיו, הקרבתו למען הכלל עד כדי סכנת חיים, וצדקת פרזונו ידועים היטב לפליטי החרב שמצאו מקלט ומנוח לשעה לכף רגלם בעיר שנחאי שבסין – שרידי ישיבת 'חכמי לובלין', ראשי ישיבת מיר, חסידי אמינינו, חסידי מודז'ץ, שלא לדבר על תלמידי ליובאוויטש שחננו בשנחאי, מהם יצאו וצמחו גדולי תורה של ממש.

הממשיך

זכות אבות יגן על בנים, ובא השמש זורח השמש, יאריך ימים על ממלכתו הרה"ג רבי מאיר אשכנזי שליט"א, בקרב אחיו שליט"א הרבנים – כולם בני תורה מובהקים, וגם חתני לוקחי בנותיו רבנים ותלמידי חכמים מפורסמים, חסידים ואנשי מעשה.

מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די, ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, והקיצו ורננו שוכני עפר והרב זצ"ל בתוכם ומשה ואהרן עימם, בגאולה האמיתית והשלימה בעגלא דידן.

"ינחמנו בעתיד, מנחם בהווה"

לפני חג הפסח תש"י חזר הגאון החסיד הרב מאיר אשכנזי מביקורו באה"ק, ונכנס אל הרבי כשבידו רשימה של אדמו"ר מהורי"צ משנת תרצ"א, בה מסופר אשר בתחילת נשיאותו של אדמו"ר הצמח-צדק לא נסע אליו הגאון החסיד הרב נחמיה מדוברובנא, לליובאוויטש. באחד הלילות חלם רבי נחמיה שאדמו"ר הזקן בא אליו ושואל: "מדוע אין לך רב?". שאל ר' נחמיה: "ואת מי אקח לרב?". – ויענהו אדמו"ר הזקן: "אברהם הוא התחלת התיקון. גם נח ה' צדיק, אך הוא היה מדריגה שלפני התיקון, ונקרא נח ע"ש ינחמנו, אך בעולם התיקון מנחם, נח עם מ"ם לפניו שהוא התחלת ששה סדרי משנה, ומ"ם לאחריו שהוא סיום ששה סדרי משנה – ינחמנו בעתיד, מנחם בהווה", ומדברים אלה הבין רבי נחמיה שצריך הוא לנסוע לליובאוויטש אל הצ"צ (ששמו רבי מנחם-מענדל). הרב אשכנזי טען לפני הרבי שדברי אדמו"ר הזקן מהווים נבואה לדורנו זה, אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהוא מיוצאי חלציו – בן אחר בן – של כ"ק אדמו"ר הצ"צ ונקרא בשמו הק', הוא זה ש"ינחמנו בעתיד", ומשום כך עליו לקבל על עצמו את כתר הנשיאות החדשית.

אחר כך הגיש הרב אשכנזי פ"נ לרבי, וביקש שיענה לו על שאלותיו בתור "יחידות", אך הרבי סירב בתוקף וענה לו שישע ל"אוהל" וישטח שם את בקשותיו. כאשר נוכח הרב אשכנזי שכל הפצרותיו אינן מועילות, החל לטעון באומרו שכל השנים היה במסירות נפש ברוסיה, אח"כ בשאנחיי, ועד שה' עזר לו וזכה לצאת מעמק הבכא ולבוא לכאן, ואם אין לו "רבי" אין כל זה שווה לו ולמה היה צריך את זאת... ואז נענה לו הרבי, והסכים לקחת ממנו את הפ"נ וקיבלו ל"יחידות".

הרב מאיר אשכנזי זצ"ל – שהיה מראשי הפועלים להכתרת הרבי נשיא דורנו בגלוי ב' שבט תשי"א – זכה שהשבת הראשונה בה מכהן נינו, הקרוי על שמו, ברבנות כפר חב"ד, תהיה שבת-מברכים החודש שבט...

”בנים אתם לה”

מאת הרב ישבעם הלוי סגל

לבן. אבל בפועל ובחיצוניות נעשה הבן – מציאות אדם נפרד לעצמו (תורת מנחם) כדך טז – תשט”ז ח”ב, עמ’ 203).

ובסגנון חז”ל (יונת אלם רפ”ב): ”ברא כרעא דאבוה” (הבן הוא ירך אביו) – ”כרעא” בלבד, ועפ”י שורת הדין אינו מחוייב למסור נפשו בעד אביו, כי ”חייך קודמין” (ב”מ סב ע”א), להיותו מציאות לעצמו.

הנמשל: קשר עצמי ותמידי

וככל המשל הזה, הנה, עם ישראל בכללותו הוא בבחינת ”בני בכורי” לקב”ה, וכל נשמה בפרט היא ”בן” לקב”ה.

עם ישראל הוא עם אחד ומאוחד, ובכללותו הוא כמו קומה (גוף אדם) אחת המורכבת מאברים רבים, והוא ”בן” לקב”ה – אבינו שבשמים, כדכתיב ”בני בכורי ישראל” (שמות ד, כב) ”בנים אתם לה’ אלהיכם” (דברים יד, א).

כמש”כ הארז”ל: ”כי כל ישראל סוד גוף אחד של נשמת אדה”ר, וכל אחד מישראל הוא אבר פרטי” (ראה דרך מצוותיך מצות אהבת ישראל וט”ו).

”מוח האב” היא ספירת החכמה שבעולם האצילות, ושם עולות הנשמות, כמארז”ל: ”נשמות ישראל עלו במחשבה” (בראשית רבה פ”א ד), היינו, עולות במעלה העליונה ביותר ב”מחשבתו וחכמתו” של הקב”ה (ראה לקו”ת ש”ש יז, ד ואילך. סה”מ הש”ת ע”י 17. ע’ 27. ובכ”מ).

וכמו שה”בן” בגשמיות, מתחלק לאברים שונים, כך בעם ישראל יש חילוקי מדרגות בנשמות, כמו נשמות האבות ומשה רבינו שהם בבחינת ה”מוח והראש” של עם ישראל, וכן כל רבי ונשיא בדורו הוא ראש עם ישראל (רב”י – ראשי תיבות: ראש בני ישראל), כמ”ש בזוהר: ”אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא” (תקו”ז תס”ט קיב, רע”א. קיד, רע”א).

וכנגדם נשמות המוני בית ישראל עד אפילו עמי הארץ וקל שבקלים, שהם בבחינת ה”אברים” השונים של עם ישראל, ואפילו בחינת ”צפרנים” – סוף כל דרגין שבעם ישראל.

והנה, שורש כל נשמות ישראל כולן, מראש כל המדרגות עד סוף כל דרגין – נמשכו מ”מוח העליון” שהיא בחי’ ”חכמה עילאה” – חכמה דאצילות.

אלא שבידידתם לעולמות בי”ע, הם נעשים בריאה בפני עצמם – כל נשמה לפי המדרגה שבה היא נמצאת.

ומכל מקום גם לאחר ירידתם והצמצום והשינוי שעברו במציאותם, בכ”ז הם קשורים ומיוחדים ביחוד נפלא ועצום – בפנימיותם הנעלמת – במהותם ועצמותם הראשון כפי שהיו

מהותם הראשון – מוח האב – מתבטא בעבודה שיש בהם חיים ורגש, ואפילו בצפרניים יש לפחות גידול.

אלא ששפע החיים ממוח האב אל אברי הבן מותנה בכך שהאברים יהיו קשורים בפועל ובגילוי למוח האב, ע”י הקשר למוח הבן – גם לאחר שהשתנו להיות אברי גוף, ובהתנתק ח”ו האבר ממוח הבן – תפסק החיות שבו, אעפ”י שבמהותו הוא נוצר מחומר מוח האב.

כי מוח הבן הנמשך – עם כל האברים – ממוח האב, לא נשתנה כלל וכלל – במהותו – בכך שירד להיות ראש ומוח לגוף הבן, והיה וגם נשאר במהות הויתו עצם אחד עם מוח האב.

מצד עצם נשמתם, כל היהודים קשורים ל”מוח הבן” – נשיא הדור ועל ידו הם קשורים לאבינו שבשמים, כמארז”ל: ”אכל בי עשרה שכינתא שריא”

לפיכך התקשרות כל האברים אל מוח הבן, ממשיכה בהם חיות ומפעילה אותם בתפקודם – כל אבר בענינו.

ועוד זאת שמגלה בהם את פנימיותם ועצמיותם הנעלמת, את היותם ”מוח”, ובזה הם מאוחדים ממש במוח שבראש, כמאמר הבעש”ט: ”התופס במקצת מן העצם כאילו תופס בכולו” (ראה ד”ה השמים כסאי תרס”ח (ע’ תקכ”ב). סה”ש ה’תש”א ע’ 32 ובהערה 19 שם).

על פי זה יובן מארז”ל: ”יפה כח הבן מכח האב” (שבועות מח ע”א), כי גם כאשר כח האב נחלש מסיבה כלשהי, אעפ”כ יכול להתגלות בבן כח נעלה יותר מכוחו של האב, כי הוא מתגלה מן העצם שבו, והעצם נמשך מהעצם של מוח האב.

ובעומק יותר (ספר השיחות תרפ”ח תרצ”א ע’ 16), הנה, ”יפה כח הבן” – תוקף ועוצמת כח הבן, גם כשהוא עולה על כח האב, הרי זה עצמו נובע – מ[עצם] כח האב.”

אך כל זה הוא הקשר והיחס העצמי שבין האב

כל נשמה פרטית בישראל היא בן לאבינו שבשמים – הקדוש ברוך הוא, שנאמר (דברים יד, א): ”בנים אתם לה’ אלקיכם”.

וכל נשמות ישראל בעצמותן – מאוחדים כגוף אחד – קומה אחת שלימה, שעליו נאמר (שמות ד, כב): ”בני בכורי ישראל”.

יש שהן בבחינת ”ראש” של עם ישראל ויש שהן ”זרועות” כו’, כל נשמה היא ”אבר” מסוים ב”גוף” הכללי – עם ישראל.

הדימוי של הנשמות ל”גוף” ו”אברים” מלמד על היחס שבין הנשמות בינם לבין עצמם (לקו”ש ח”ד פר’ ניצבים וכן ש’ לחג הסוכות) ובין עם ישראל לקב”ה, לפי שהם חלק אלוהי ממעל ממש (תניא פ”ב, וראה איוב לא, ב).

כבן לאביו – עומק המשל

ה”בן” בגשמיות הוא אדם הנולד מן האב ע”י האם.

היחס של הבן אל האב הוא יחס עצמי, דהיינו, שבעצמיותם הם עצם אחד.

כי התהוות הבן היא ע”י שנמשכת טיפה ממוח האב, שהוא עצמותו של האב, וע”י שהייתה בבטן האם במשך תשעה ירחי לידה, הנה, חלק מטיפה זו יורדת ומשתנה ממהותה כחומר מוחי להיות בשר גידים ועצמות של גוף הבן, כל אבר לפי מזגו ותכונתו שט”בע בו הבורא ית’, ואפילו צפרני רגליו נתהוו מטיפה זו ממש.

והנה, אע”ג שקיים פער איכותי עצום בין מהות חומר המוח לבין מהות שאר האברים והצפרנים, שעצם חומר המוח הוא זך ביותר, עד שהוא כלי ראוי לנפש המתלבשת ומתאחדת בו, ואילו שאר האברים אין חיות הנפש מתלבשת בהם מצד עצמם – בגלל רוב חומרם וגסותם, אך בכל זאת נמשכת בהם חיות מצד המוח והראש שהאברים קשורים אליו.

יתר על כן, גם לאחר ירידתם, עדיין קשורים הם ומאוחדים ביחוד נפלא ועצום – בפנימיותם הנעלמת – במהותן ועצמותן הראשון, כפי שהיתה – טיפת מוח האב.

ואפילו הצפרנים שגילוי החיים בהם כמעט אפסי, עד שאין בהם תחושת כאב (כשגוזרים אותם), מכל מקום קשורים הם למוח.

קשר עצמי זה שבין אברי וצפרני גוף הבן עם

"רבי, תעזור לי!"

שיש חסיד חב"ד בלוס אנג'לס שקוראים לו ר' שמואל דוד רייטשיק. הוא שמע עליו אך לא הכיר אותו. הוא ידע שהוא חסיד בעל חסד, שאומר 'קריאת שמע שעל המיטה' כל הלילה, וקיווה שעדיין לא הלך לישון.

לאחר חיפוש בספר הטלפונים הצליח לאתר את המספר של הרב רייטשיק. השעה היתה כבר 3:30 לפנות בוקר, ור' שמואל דוד עלה על הקו. כשסיפר לו בסערת רגשות את מה שחוזה הלילה, ענה לו הרב רייטשיק: "נו, בסדר אז כך תעשה".

הוא קיבל מהרב רייטשיק את מספר הטלפון של המזכירות וכשענה ביקש מהרב חודקוב שיחזור שוב על דברי הרבי. הרב חודקוב חזר על דברי הרבי בשנית.

ואז הוא שואל את הרב חודקוב: "למה טלפנת אלי?". ענה לו הרב חודקוב: "טלפנתי כי הרבי ביקש שאטלפן אליך". בפליאה הוא שאל: "אבל אני לא התקשרתי לרבי, מדוע הרבי אמר לך להתקשר אלי?". השיב הרב חודקוב: "איני יכול לענות לך על זה. זה עסק בינך לבין הרבי, אני עשיתי את מה שהרבי הטיל עליי לעשות".

ומה קרה בסופו של דבר?

בבוקר הלכתי לבית רפואה ושחררתי את אשתי תוך כד חתימה על המסמכים הנדרשים, ובינתיים הצלחתי לאתר את כתובתו של הרופא אליו הפנה אותי הרבי.

כשהברר לי שהתור הפנוי הוא רק בעוד שנה, החלטתי לקחת את אשתי ישירות לרופא. נכנסנו לחדר – ללא התרעה מראש – תוך שאני פונה אליו וקובע: "אתה צריך לראות את אשתי עכשיו!". הרופא נדהם מתעוזתי, ואמר שאין אפשרות להיכנס ללא תיאום מראש.

אמרתי לרופא: "תשמע מה קרה באמצע הלילה, הרבי מליובאוויטש הפנה אותי אליך..."

כששמע זאת הרופא, אמר כי הוא אינו מכיר את הרבי מליובאוויטש, אבל הסיפור הזה מסקרן אותו. הוא קיבל אותנו והאזין בקשב רב, טיפל באשתי ובה נגמר הסיפור.

אתה בטח מפחד לשאול מה קרה? – סיכם חברו של בן דודי, ר' אהרן דוד. בחסדי השם, אשתי יצאה מזה, ויש לנו חמישה ילדים והכל בסדר!

אך ר' אהרן דוד, הבן דוד שלי, עדיין לא הבין: "אבל מדוע נהיית ליובאוויטשער?".

ענה לו החבר: "באמצע הלילה כשצעקתי 'אוי רבי!' מי התקשר אליי? הרבי מליובאוויטש! אז ראיתי והבנתי שרבי יש אחד! ומאז אני ברוך ה' מקושר לרבי".

(מדברי הרב זושא זילברשטיין, שליח הרבי במונטריאל, בהתוועדות ה' טבת בכפר חב"ד)

בן דודי ר' אהרן דוד הינו חסיד ויז'ניץ. כשהגיע פעם ללוס אנג'לס פגש את מי שהיה ה'חברותא' שלו בישיבה בויז'ניץ, לבוש בלבוש חב"די. הוא סיפר לו סיפור מדהים:

אחרי החתונה הוא היה גר בשכונת וויליאמסבורג, וכעבור חצי שנה הציעו לו עבודה בלוס אנג'לס. מכיוון שלא הייתה לו פרנסה בניריוק, החליט להעתיק לשם את מקום מגוריו.

ביום מן הימים, אשתו התחילה להרגיש לא טוב. הם הבחינו שזה משהו רציני והחליטו לפנות לחדר המיון בבית הרפואה להמשך טיפול ומעקב.

כעבור מספר שעות של המתנה, יוצא הרופא בסבר פנים חמור ומדאיג, ואומר לו: "מהבדיקות שנעשו עד כה, המצב נראה די מסובך ומסוכן. זה לא וודאי, אך לפי המצב שאנחנו רואים – רח"ל – לאשתך יש את המחלה ההיא בדרגה קשה מאוד. הצעתי היא שתשוב לביתך, ואל תאמר לאשתך כלום בנוגע למצב, אל תפחיד אותה".

תוהה ותוהה למשמע הבשורה הנוראה, התקשה להאמין ושאל את הרופא: "האם אתה בטוח שזהו אכן המצב? איך זה אפשרי ששנה אחרי החתונה כך יהיה?". אך הרופא נותר בשלו: "אני לא טועה".

תוך שהוא אינו יודע כיצד עליו להגיב? מה יש לו לעשות? למי יוכל לפנות? חזר הביתה מבולבל וכואב. במצב שכזה, יהודי לוקח ספר תהילים ונושא תפילה ובקשה מעמקי ליבו להקב"ה שיציל אותו.

שלוש לפנות בוקר, לבד בבית, שבור ורצוף, פתאום הוא חושב בתוך עצמו ואומר "הרי אני חסיד, יש לי רבי!" עד שבאמצע אמירת התהילים החל לצעוק ולזעוק: "רבי תעזור לי! רבי תעזור לי! רבי תעזור לי!"...

חלף זמן קצר ומכשיר הטלפון מצלצל... הוא חשב שמן הסתם מתקשרים אליו מבית הרפואה, וייתכן שיש בשורה טובה. אחרת, אף אחד לא מצלצל בשעה כזו. אך לפתע הוא שומע מעבר לקו יהודי בעל מבטא רוסי-ליטאי, שמדבר באידיש ואומר: "קוראים לי חודקוב, ואני מטלפן אליך בגלל שהרבי אמר לי לטלפן אליך, לומר לך שבבוקר תוציא את אשתך מבית הרפואה ותלך לרופא מסויים. הרבי כבר העניק ברכה שהכול יהיה בסדר".

בסיום השיחה פונה אליו הרב חודקוב ושואל: "האם שמעת מה שאמרתי?" כנראה שחברי ענה בחיוב, והטלפון נותק.

הוא לא ידע מי זה, אך היה לו הרגש פנימי שזה שייך לליובאוויטשער רבי. ואז נזכר

בחכמה דאצילות – "מוח האב", וזה מתבטא בחיות האלקית המאירה בפנימיותם, ובביטול לה' ית' שיש בהם גם עתה לאחר שירדו לעולם – האמונה הטהורה והביטול במסירות נפש לה' ית'.

(כי ירידתם והתהוותם כנבראים היא מפנימיות ספירת המלכות, שהיא המשכת העצם, ולא כמו המלאכים שהתהוותם מחיצוניות המלכות, המשכת בחינת הארה בלבד (ראה תניא אגה"ת פ"ה. וכן ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט)).

והנה, מלבד זאת שה"אברים" שהן הנשמות הפרטיות שירדו לעולם, מאוחדים במהותם ועצמותם הראשון – שהיו בבחינת מוח, הנה עוד זאת, מצד עצמותם הם קשורים ומאוחדים גם בינם לבין עצמם, ולכן כולם צריכים זה לזה, וערבים ומעורבים זה בזה (שבועות לט ע"א, וראה לקו"ש ח"ד פר' ניצבים וליקוט לחג הסוכות).

וכמו בגשמיות שמרפאים אבר אחד ע"י מתן תרופה באבר שני, וכך גם ברוחניות שאדם מישראל יכול להוציא ידי חובה את חברו בברכה או בקיום מצוה.

אבל כאמור, חיות אלקית בנשמות ישראל מותנית בהתקשרות הנשמות אל "מוח הבן" – נשמת הצדיקים והחכמים ראשי בני ישראל שבדורם – נשיא הדור.

וההתקשרות לנשיא הדור צריכה להיות התקשרות אמיתית – פנימית ועצמית, ולא בגלל אותות ומופתים שעשה לנו, אלא "אהבה שאינה תלויה בדבר" (אבות פ"ה משנה טז).

וכפסק הרמב"ם (היסוה"ת פ"ח ה"א): "משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי וכו' ובמה האמינו בו? במעמד הר סיני וכו' שנאמר: "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור שמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם" (שמות יט, ט).

וגם אלו שבהרגשתם הגלויה אינם מקושרים לצדיק, ואפילו הפושעים והמורדים בתלמידי חכמים, שניקתם היא מבחינת "אחוריים" וחיצוניות נשמת הצדיק, בכל זאת גם בהם יש המשכת אלקות, אלא שהיא בצמצום רב ובבחינת "מקיף" (תניא ספ"ב).

ומכל מקום מצד עצם נשמתם, אף הם קשורים ל"מוח הבן" – נשיא הדור ועל-ידו הם קשורים לאבינו שבשמים, כמארז"ל: "אכל בי עשרה שכנתא שריא" (סנהדרין לט ע"א, וראה תניא פרק לה ועוד).

מקורות לעיון:

תניא פרק ב'. אגרת הקודש ז"ך. 'דרך מצוותיך' מצוות אהבת ישראל. לקו"ש חלק ד' פ' ניצבים. לקו"ש חלק ב' 511.

(מתוך ספר "ערכים בחסידות" הו"ל בעז"ה בקרוב)

בתום השיעור היינו מלווים את המשפיע הרב בערל בדרכו לתחנת האוטובוס וכל הדרך המשכנו לדבר בענייני חסידות.

גם כשהגיע אוטובוס אחד ועוד אחד, המשכנו לדבר בחסידות. לפעמים השיחה נמשכה עוד ועוד, עד לאחר שחלף האוטובוס האחרון, ואז באין ברירה אחרת, המשפיע נסע הביתה במונית...

הייתה לו השפעה עצומה עלינו, למרות שבקושי ידע עברית, כי פשוט קרן ממנו אור של קדושה ואהבת ישראל. הוא ידע לדבר אל כל אחד בשפתו ובהתאם לעולמו.

לא אשכח את ההתוועדויות המיוחדות שארגנו לעצמנו באיזשהו בית כנסת מבודד. בגלל שהיינו רק בתחילת דרכנו, לא בדיוק ידענו מה צריך לעשות בהתוועדות, אבל היינו מאוחדים מאוד. הייתה בנו תמימות כל כך יפה... כל בחור אמר איזה רעיון, והיה אפילו מישוהו מ"החב"דניקים" שבינינו שחזר בעל פה "מאמר חסידות".

היו אלו בחורים ממוצא של משפחות חב"דיות ביסודן, שלמדו איתנו בישיבת "איתרי". מסתבר שדווקא שם, בזכות המחירת והחב"דניקים "החדשים", אף אלו שמקורם היה ממשפחות חב"דיות מבית, התקרבו והתחזקו בלימוד החסידות".

הפתעה בחדרה

הגיעה השנה האחרונה ללימודי בישיבת איתרי. במהלך שיעור ג' של הישיבה לצעירים, והתחלנו לחפש לעצמנו היכן ללמוד ב"ישיבה גדולה", וההתלבטות לא הייתה קלה.

חוויה נפשית מיוחדת הייתה לנו באותם ימים, והיא זכורה לי היטב. נסענו אז לכמה ימים לישיבה הגדולה של איתרי בחדרה. ביום למדנו בישיבה, ובערב קצת טיילנו בסמטאות חדרה. פתאום ראינו אור באיזה בית ישן. נכנסנו וגילינו כי מדובר בבית כנסת, בית כנסת חב"ד בחדרה. לא פחות ולא יותר, ישב שם אדם אחד, שליח הרבי ויו"ר מוסדות חב"ד חדרה, הרב קלונימוס קופצ'יק שליט"א.

בחורים ליטאיים הגיעו לבית חב"ד. ממש נפלנו בידי כפרי בשל... הוא הוציא כיבוד קל והתחילה שיחה. לא גיליתי שאני חב"דניק. אבל לעולם לא אשכח את השיעור המופלא שקיבלתי ממנו באותו ערב. הוא הסביר לכולנו מה זה "רבי". מה ההבדל בין רב לתלמיד מול רבי וחסיד.

זה היה כל כך מוצלח, עד שכל הבחורים הליטאים הודו שהוא צודק, וכי רק בחסידות ישנו קשר נפשי אמיתי ועמוק כל כך, בין החסיד לרבו.

(מתוך הספר "סיפורים מבית חב"ד" מס' 2, מאת הרב יעקב שמועליץ, תשע"ג, כפר חב"ד)

סקירת ספרים של הגאון האלוף הוד"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

תורת מנחם

הלכות תשובה להרמב"ם

עם חידושים וביאורים

הספר הנפלא החשוב והיסודי "הלכות תשובה להרמב"ם עם חידושים וביאורים" יצא לאור השנה לקראת ל"ט כסלו - חג הגאולה וראש השנה לחסידות, בהוצאת ה"ועד להפצת שיחות" של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

ולא בכדי. ידוע שאדמו"ר הזקן אשר הורה דרך תשובה ב'אגרת התשובה' שלו, שבספר התניא, עסק ב'לעשות בעלי תשובה' וראה בזה שליחות נפשית. עד כדי כך הגיעו הדברים שבעל התניא הפץ לקרוא לחסידות שייסד בשם 'בעלי תשובה', זאת בשל עומק מעלת התשובה בדרך החסידות. בסופו של דבר התקבל הכינוי "חסידים" ואדמו"ר הזקן השאיר זאת כך.

הגה"ח הרב אברהם ברוך פבנזר שליט"א, שכבר אתמחי גברא בההדרת ספרים מתורת הרבי, המכהן כיום כרב חסידי חב"ד בפריז, הוא העורך הראשי של הספר.

ומה בספר? הספר מהווה אסופה ענקית מתורתו של הרבי, על הלכות תשובה לרמב"ם. נקבצו בו 80 סימנים של חידושים בדברי הרמב"ם, וכ-100 סימנים נוספים המקיפים את עניין התשובה על כל רבדיו: התשובה בדורנו, תיקוני תשובה, תעניות תשובה, מעלתם של בעלי תשובה, ועוד.

ספר זה נערך במתכונת דומה לספר החשוב "הלכות בית הבחירה להרמב"ם עם חידושים וביאורים", שיצא לאור כבר במספר מהדורות. כך גם בספר שלפנינו, שנחטף בהתלהבות רבה על-ידי שוחרי התורה, מודפסים תחילה "הלכות תשובה להרמב"ם", ואחר כך מוגשים חידושי הרבי בעריכה המשובחת שהתווה העורך הראשי הרב אברהם ברוך פבנזר שליט"א.

עבודת העריכה כוללת מספר תחומים:

- (א) חיפוש וליקוט של כל השייך לכך בתורתו המוגהת של הרבי, בליקוטי שיחות ובמאמרי החסידות.
 - (ב) ישנן שיחות שדורשות תרגום ללשון הקודש, מה שבוצע כאן בצורה איכותית.
 - (ג) נעשה כאן מאמץ ניכר ללקט גם מסדרת ה"אגרות קודש" וממקורות נוספים, מכתבים או קטעי אגרות העוסקים בענייני התשובה ופרטיה.
 - (ד) פעמים שהערה גאונית של הרבי הכתובה בקיצור נמרץ ובסוד הצמצום, מפוענחת על ידי המערכת, והופכת להיות מובנת בנגישות לכל לומד.
- הספר יצא לאור בפורמט גדול ובכריכה משובחת, ומאיר עיניים בתוכו וברו. יהי רצון שמיד ממש יקויים לעינינו פסק דינו של הרמב"ם בהלכות תשובה: "עתידין ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הם נגאלים".